

References

1. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge University Press, 2019. 229 p.

УДК 81'27:008

Панасенко Євгеній Олександрович

старший викладач кафедри загального мовознавства та іноземних мов,
доктор філософії з публічного управління та адміністрування
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

МОВА І КУЛЬТУРА: ВЗАЄМОВПЛИВ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

У XXI столітті глобалізація стала одним із ключових чинників суспільного розвитку. Вона сприяє інтенсивному обміну інформацією, знаннями, технологіями, але водночас створює нові виклики для збереження культурного та мовного різноманіття. Мова, як головний інструмент людського спілкування, не лише відображає культуру певного народу, а й формує її, оскільки через мовні структури передається світогляд, система цінностей і культурні коди. Культура, у свою чергу, визначає способи використання мови, її символіку, семантичні акценти й навіть стилі мислення.

Мова є носієм колективної пам'яті й культурного досвіду. Кожна національна мова віддзеркалює унікальне бачення світу – те, як народ осмислює реальність, природу, час, простір, суспільні стосунки. Відповідно до даних UNESCO, у світі налічується приблизно 7 000 живих мов, з яких лише 231 використовуються у системах формальної освіти [1]. Водночас культура активно впливає на мову. Соціальні зміни, технологічні інновації, зміна моральних орієнтирів – усе це знаходить відображення у мовній системі. Наприклад, ринок вивчення англійської мови – одного з ключових глобальних засобів комунікації – за прогнозами досягне 127,7 млрд USD до 2035 року, зі складним середнім темпом зростання (CAGR) 10,6 % з 2025 року [2].

Культурні процеси зумовлюють появу нових форм комунікації – від цифрового дискурсу до соціальних медіа-мовлення, що поєднують вербальні та невербальні засоби. Таким чином, мова стає живим організмом, який реагує на культурні імпульси, пристосовуючись до нового контексту. Глобалізаційні процеси сприяють активнішому контакту між мовами й культурами. З одного боку, це відкриває безпрецедентні можливості для діалогу та взаємозбагачення, а з іншого – породжує ризики уніфікації й втрати локальної самобутності. За даними аналітики, мова Англійська у 2025 році мала приблизно 1,53 млрд носіїв (як рідної або другої мови), а

мова Мандарин – біля 1,18 млрд. [3]. Англійська мова, що виконує роль глобального комунікативного інструмента, є яскравим прикладом такого подвійного впливу. Вона полегшує міжнародне спілкування, але водночас створює домінуючу культурну модель, у межах якої інші мови вимушені адаптуватися. У цьому контексті особливо важливим є формування міжкультурної компетентності. Наприклад, на континенті Африка лише менше ніж 20 % школярів у франкофонних країнах навчаються рідною мовою, що обмежує їх доступ до якісної освіти [4]. Знання іноземної мови сьогодні неможливо відокремити від розуміння культурного контексту, невербальних кодів, соціальних звичаїв. Саме такий інтегрований підхід дає змогу уникнути культурних непорозумінь і забезпечити ефективний діалог між представниками різних спільнот.

Одним із наслідків глобалізації є поступове стирання мовних і культурних кордонів. Наприклад, дослідження показують, що в країні Папуа-Нова Гвінея налічується приблизно 840 мов, що робить її найбільш лінгвістично різноманітною державою світу [4]. Проте збереження мовної різноманітності є необхідною умовою культурної стійкості людства. Мова – це не лише інструмент комунікації, а й елемент національної ідентичності, спосіб самовираження народу. Підтримка й розвиток рідної мови стають формою культурного опору уніфікаційним процесам. Водночас відкритість до інших мов і культур сприяє формуванню багатовимірної особистості, здатної мислити глобально, але діяти локально.

Отже, взаємозв'язок мови та культури є двостороннім і динамічним. Мова формує культурні смисли, а культура збагачує мову новими виразними засобами. У глобалізованому світі цей взаємовплив стає особливо помітним: він одночасно відкриває нові горизонти спілкування та створює виклики для збереження національної ідентичності. Ефективна міжкультурна комунікація можлива лише тоді, коли мова розглядається не як технічний інструмент, а як жива частина культури, що несе у собі цінності, традиції й світогляд народу.

Список використаних джерел

1. Driving literacy through linguistic diversity and mother-language based learning. URL: https://www.unesco.org/en/articles/driving-literacy-through-linguistic-diversity-and-mother-language-based-learning?utm_source=chatgpt.com (Дата звернення: 26.10.2025).

2. English Language Learning Market to Reach \$127.7 Billion by 2035, Growing at a CAGR of 10.6% from 2025, Says Meticulous Research. URL: https://www.prnewswire.com/news-releases/english-language-learning-market-to-reach-127-7-billion-by-2035--growing-at-a-cagr-of-10-6-from-2025--says-meticulous-research-302488339.html?utm_source=chatgpt.com (Дата звернення: 26.10.2025).

3. The most spoken languages worldwide in 2025. URL: <https://www.statista.com/statistics/266808/the-most-spoken-languages-worldwide/> (Дата звернення: 26.10.2025).

4. These are the world's most multilingual countries. URL: <https://www.weforum.org/stories/2023/04/worlds-most-multilingual-countries/> (Дата звернення: 26.10.2025).

5. UNESCO and the promotion of languages in Africa: Cultural diversity and multilingualism. URL: https://www.iicba.unesco.org/en/unesco-and-promotion-languages-africa-cultural-diversity-and-multilingualism?utm_source=chatgpt.com (Дата звернення: 26.10.2025).

УДК 378.147:004.9:811.111

Совгар Оксана Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра
Сагайдачного

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна система вищої освіти переживає трансформаційний етап, зумовлений глобальними процесами цифровізації, інтернаціоналізації та розвитку штучного інтелекту. В умовах нової освітньої парадигми особливої актуальності набуває питання ефективного використання цифрових платформ у процесі формування іншомовної компетентності студентів. Викладання англійської мови як мови міжнародного спілкування потребує не лише оновлення методів, але й глибокої інтеграції інноваційних технологій, які забезпечують адаптивність, гнучкість і персоналізацію навчання [1, с. 19–22; 2, с. 125–126].

Одним із напрямів підвищення якості мовної підготовки студентів є використання цифрових освітніх платформ – таких як Duolingo, Quizlet, ChatGPT, Padlet. Ці ресурси дають змогу поєднати традиційні педагогічні підходи з технологічно орієнтованими методами, створюючи нові можливості для розвитку лексичних, граматичних, аудитивних і комунікативних навичок [1, с. 20; 3, с. 45].

Метою дослідження є аналіз потенціалу цифрових платформ у розвитку мовних навичок студентів вищої школи, виявлення їх дидактичних можливостей, переваг та обмежень у сучасному освітньому середовищі. Основними завданнями дослідження є визначення теоретичних засад цифровізації мовної освіти, аналіз функціональних можливостей платформ Duolingo, Quizlet, ChatGPT і Padlet, окреслення методичних підходів до інтеграції цих інструментів у навчальний процес закладу вищої освіти, а